

Kjære Vensa! Bardo, Lørdag 21. November. 1914 Middag.

Du med det samme jeg husker det: nu faar du dikte op hvad Pikerne skal ha til Jul og som jeg skal kjøpe med mig. Jeg vilde jo nødig gjøre Tur til Tromsø igjen iaar, for den blir jo nødvendigvis uforholdsmessig dyr, jeg faar prøve at faa Tingene paa Harstad eller i Narvik. Men til Harstad kommer jeg ikke dersom jeg skal reise for at faa Saltenbaaten, for den gaar til Narvik, saa maa jeg altsaa ha to Baater bare for at faa fat i den 3die som er Saltenbaaten. Det er galt hvad man gjør. Det er just for Børnene, for Tore. Nu kunde jeg faa Kaptein Eriksen her til at kjøpe Saker i Tromsø, han reiser om 1 1/2 Uke, men Tore har jo alle Ting før, og saa kjøper han bare gamle Nyheter . . . Og vesle Arild da, Gussengelen paa denne Jord, hvad skal han ha tro? Nei om jeg forstaar det. Maatte være noget blankt til ham som han kunde se paa med tindrende Øine og saa stikke i Munden. Herregud at der ikke findes op nogen Ting til Gussengelen paa denne Jord! Men jeg skal bompe ham svært godt naar jeg kommer, skjönt han er saa blytung, Sækken. — Nu faar nogen gaa for mig med dette Brev. Send mig din Mening om hvad jeg skal kjøpe til Pikerne. — Velsigne dig saalænge, —

Din Knut

HAMSUN- NYTT

Hamsun-Selskapets
informasjonsblad
4/2021

Tore Hamsun: *Knut Hamsun Brev til Marie*, Aschehoug, Oslo 1970

Fullt hus på Hamsun-debattaften i Oslo 7. oktober

En fornøyd leder for Hamsun-Selskapets Oslo-avdeling, Emil Hansen, kunne konstatere at interessen for Hamsun fortsatt er stor i hovedstaden. Arrangementet «Hamsuns romaner – en forlengelse av hans nazisympatier?» var en oppfølging av forsommerens avisdebatt om Ståle Dingstads bok «Knut Hamsun og det norske holocaust». Dingstad mener det er barbarisk å kalle Hamsun en stor forfatter i dag. Kveldens hovedtaler, Ingrid L. Ramberg, doktorgradsstudent ved Universitetet i Tromsø, anerkjente Dingstads vilje til å ta tak i et utfordrende tema. Hamsuns bøker er så mangfoldige i sine utsagn at det er mulig å si at de er en forlengelse av hans nazisympatier *også*. Ramberg undret: Kanskje blir vi bedre lesere og tenkere av å møte utspill som Dingstads? Hun understreket avslutningsvis at det ikke er vi lesere av i dag som skal invitere fortidas bøker inn i vår tid, det er bøkene som inviterer oss inn i den tiden de er barn av. Psykologspesialist Christian Schlüters innlegg het: Hva gjør lesing av Hamsuns tekster med oss? Han åpnet med å slå

Ingrid L. Ramberg i aksjon

Møtearrangør Emil Hansen

fast at det knapt fins forskning på hvordan skjønnlitteratur påvirker oss. Det er dessuten betydelige metodeproblemer knyttet til avkoding hva som forårsaker f.eks. ekstreme holdninger og handlinger, men man vet at de primært dannes gjennom personlige erfaringer. Skjønnlitterær lesning står ikke engang på lista. Det en psykolog legger spesielt merke til hos Hamsun, er hans utrolige blick for sosial posisjonering og komplekst kjærlighetsliv. På spørsmål fra salen om den åpenbart negative omtalen av samer i *Markens Grøde*, svarte Schlüter at det er greit å gi Hamsun «gult kort» der. Siste taler var Hege Faust, leder i Hamsun-Selskapet. Hun så årets debatt i lys av tidligere Hamsun-debatter. Konklusjonen lød at Dingstads premiss om at «nå» må vi begynne å lese Hamsun kritisk, blir noe merkelig all den tid Hamsuns suksess kontinuerlig har vært parret med debatter, krass kritikk og moralsk forargelse siden han slo igjennom i 1890. Det er bare *hva* ved forfatterskapet som har vakt kritikk og fordømmelse som stadig har endret seg. Men selvsagt; debattene om problematiske sider skal tas - igjen og igjen.

Knut Michelsen slipper bok på nyåret: *Rottefangeren fra Hamarøy*

Folkelivsskildreren Jacob Breda Bull (1853-1930) var antakelig den første som parodierte den myteomspunne Knut Hamsun i romanen «Livets triumf» fra 1911, der Hamsun kalles Hans Willum.

Hamsun-entusiasten Knut Michelsen har i flere år ment at Bulls roman burde få en oppdatert oppfølger som spiller ut Hamsuns lange liv og der høydepunktet er når han begynner å parodiere seg selv. Michelsen lar flere Hamsun-forskere opptre i lett forkledning med sine ultimate tolkninger og forsøk på å sette dikteren på formel. «Men dikteren Hamsun vinner alltid kampen om sitt eget rykte til slutt. De greier ikke avkle livet hans spillets mystikk». For litteratur er noe mer enn containere fylt med ideologi, siterer Michelsen den «nestbeste

av alle Hamsun-forskere» før han fortsetter: For Hamsun var nazismen og anti-semittismen bare utenverker i hans litterære univers, utenverker som riktignok fylte ham døgnet rundt da han som gammel ikke greide å dikte lenger. Det som betydde mest i hans liv, bensinen på bålet, var driften mot kunsten, mot rusen, skriverusen, den rette skjelven - og med det pengene som fulgte med suksessen. Men pengene var kun middelet, måleverdien på suksess, det var den amerikanske lærdommen til forfatteren

og dikteren Hamsun. Å klatre over andre i kampen for pengene var altså ikke bare ren drift, det var plikt. Og i bunnen lå livsdriften etter anseelse, og det var noe mer enn banal berømmelse. Anseelse - løfte seg opp fra mislykketheten, fattigdom og fortapelse. Den som har kjent lukten av rennesteinen eller fattigdommen, glemmer det aldri. Å tape anseelse, tape ansikt er verre enn den verste død. For vertikalstreberen Hamsun ble det hans skjebne, livskamp. Knut Michelsen røper at boka har en twist til slutt som det bare er å glede seg til.

Messy Corners: Hamsunsenteret del av kulturhovedstad Bodø2024

Hamsunsenteret på Hamarøy har i et par år vært i gang med å skifte ut hovedutstillingen i tårnet. Fornyelsen skal blant annet løfte fram rotete kroker i Hamsuns liv og forfatterskap, og er en del av en større kultursatsning på kontroversielle kunstnere, kalt “Messy corners”. Bodø2024 har satt av tre millioner til samarbeidet. Sammen med Hamsunsenteret anerkjenner de viktigheten av å vise at de største kunstnerne også er mennesker - med alt det innebærer av skyggesider. Ifølge programsjef for Bodø2024, Henrik Dagfinrud, belyser prosjektet forholdet mellom kunsten og kunstneren: «Kvalitetskunst formidler alle fasetter av å være menneske».

Ein ny flugevenn

Av Ole Bjerke, Lillehammer

For to-tre år sidan skreiv eg om ei husfluge som eg til slutt greidde å røre ved utan at ho flaug sin veg. Nå i august da eg var undervegs på toget frå Lillehammer til Bodø på eit Hamsun-seminar, møtte eg ei anna fasinerande fluge. Det var på Dovrefjell at ho fann fram til sitje-plassane mine. På grunn av koronaen hadde eg fått både sete nr. 145 og 146. Det var viktig å halde seg unna folk. Mot ei fluge var det derimot ingen restriksjonar. Det skjønte både eg og fluga med det same.

Eg slutta å lesa i seminar-programmet. Eg heldt det likevel mellom hendene mens eg intenst følgde med på framferda til fluga. Ho gjekk – eller kanskje heller sprang – på ein annan måte på papiret enn på fingrane og hendene mine. På papiret sprang ho fortare. Ho for i sikk-sakk og hit og dit. Eg kunne aldri veta kva retning ho ville ta. Ho hadde jamleg korte pausar som vara berre eit tusendels sekund. Eg måtte vera ekstra konsentrert for i det heile å registrere dei. Ho hadde meir ro over seg når ho oppheldt seg på hendene mine. Pausane var lenger. Det hendte at ho tok seg tid til å gni enten frambeina eller bakbeina imot kvarandre. Det midtre beinparet fekk aldri prøve seg på noko slikt. Spesielt underleg var det at eg ikkje kjende i det heile tatt at fluga gjekk på dei to ytre ledda på fingrane mine. Eg kjende alltid når ho oppheldt seg på dei tredje og indre ledda og også på handbakane. Der fann eg ut at det var litt hårvekst som måtte

gjera meg meir kjenslevar. Eg hadde vorte mindre forundra om det hadde vore omvendt. (Tommeltottane er noko for seg sjølve. Så dei held eg utanom. Tredje leddet på tommeltottane utgjer på ein måte ein del av handbakane.) Det hende også at fluga tok en tur oppover armene mine. Der var eg for langloe til at ho treivst.

Alle einslege på toget fekk to seter. Fluga brydde seg ikkje det minste om dei andre. Ho var storfornøgd med det lykkesalege funnet av meg. Det var også eg. Fluga var i lag med meg heilt til vi kom til Heimdal. Ho tok ikkje noko farvel. Ho berre vart borte utan at eg greidde å observere kvar ho drog.

Eg har hatt mange fine samtaler med folk under togreiser. Nå hadde koronaen bytta folk ut med ei fluge. Det kjendest inderleg godt å bli så heilhjarta akseptert av eit slikt lite vesen.

Eg opplevde dette tre dagar før eg fylte 87 år. På trass av alle plager som vanleg følgjer ein høg alder, finst det ljospunkt som kan gjera ein så utruleg takknemleg.

Frode Ingebretsen har i forbindelse med et fotoprojekt på Sørlandet fargelagt dette Wilse-bildet fra Nørholm, 1939.

Hamsun-Selskapet er en av Norges største litterære foreninger. For spørsmål vedr. medlemskap, bøker i Skriftserien med mer, kontakt oss på e-post: polden@hamsun-selskapet.no. Hjemmeside: hamsun-selskapet.no

Har du tips til sak som kan passe i Hamsun-Nytt eller på vår hjemmeside, ikke nøl med å ta kontakt med en i Hamsun-Selskapets styre:

Hege Faust, Lillestrøm (leder), tlf. 95085285 (hege.faust@gmail.com)
Randi Eilertsen, Narvik (nestleder) (eilertsen.randi@gmail.com)
Terje Øien, Hamarøy (styremedlem) (terje.øien@hamarøy.kommune.no)
Varaer:
1: Nils M. Knutsen, Tromsø (nils.magne.knutsen@me.com),
2: Torstein Garmo, Lom,
3: Erik Gjestvang, Vinje